

Ihmisen pyhä ja paha arki

Reijo Ylimys, *Mitä tapahtuu?*

Pyhän vuoden pyhät.

Johnny Kniga, Helsinki 2003. 159 s.

Hartauskirja, oppikirja, elämänohjekoelma, raamatunselitys, vai kristinoppi? Pyhän vuoden pyhät on kaikkia niitä, mutta vielä jotain enemmän. Perinteisen kristillisen kirjallisuuden kategoriassa sille ei löytyneekään selkeää määritelmää.

Pyhän vuoden pyhät asettaa ihmisen arjen ja pyhän osaksi kirkkovuotta, joka rakentuu kristinuskon keskeisille tapahtumille. Tämä kokonaisuus rytmittää myös maallista suomalaisen yhteiskunnan kalenterivuotta. Kirkkovuoden merkittävimpien sunnuntaiden ja pyhäpäivien sanoma ja ajankohta käydään läpi historiallisia vaiheita seuraten.

Kirjoittaja on pappi, filosofi, psykologi, joka on työskennellyt oppilaitoksissa, seurakunnissa, vankiloissa, mielisairaaloissa, siltojen alla, prostituution ja huumeiden maailmassa. Kirja ei pullistele oppineisuudella. Sävy on ihmistä kunnioittava ja lämmin. Kirjoittajan pitkä kokemus opettajan työstä näkyy keskustelevana otteena. Hän liittää kristinuskon tapahtumat osaksi maailman historiaa huomioiden myös eri kansojen kulttuurisidonnaisuudet. Eikä hän aliarvioi muita uskontoja.

Ilmaisua sävyttää huumori. Kirjassa kerrotaan esimerkiksi, miten Wittenbergin seurakunnan hallussa oli vuonna 1520 merkittävä pyhänjäänösomaisuus, johon kuului 19 000 pyhänjäänöstä, kuten oksa Mooseksen palavasta pensaasta, yksi Jeesuksen partakarva, yksi orjantappurakruunun piikki ja 13 palaa hänen seimestään, 4 Neitsyt Marian hiusta ja niin edelleen.

Kohtaamisessa lähimmäinen

Ylimyksen perusajatus elämästä tuntuksi olevan sanassa ”kohtaaminen”. On se siten dialogia tai vuorovaikutusta, tärkeää olisi että ihminen olisi ihminen toiselle ihmiselle. Minua ei ole ilman Sinua. Ihmissä oleva toisuus on aina läsnä. Ihmissyiden voi oivaltaa vasta silloin, kun kohtaamisessa ihmiset tunnistavat arvostaen itsensä, itsessään olevan toisuuden ja toisen ihmisen. Tärkeintä elämässä hänen mieles-

tään on se, että lähimmäisen asia tulee hoidettua.

Kirjoittajan mielestä ihmisenä olemisen voi ymmärtää tappion kautta. ”Elämä löytyy vain repeämästä.” Ihminen etsii itsekeskeisiä valaistumissessioita, eikä luottamaan Luojaansa antamiin eväisiin. Jotenkin ihmisen elämä menee itsensä ja toisen ihmisen etsimisessä. Elämäntavan kartaksi Ylimys ehdottaa Raamattua, jossa ei ole merkittyjä reittejä. Siksi tarvitaan kompassi, jonka neula osoittaa rakkauten kaksoiskäskyyn.

Yllätyksen Jumala

Ylimys korostaa Jumalan, ihmisen ja uskon paradoksaalisuutta. Kaiken Luoja luo ihmisen omaksi kuvakseen, antaen siten ainutkertaiselle ihmiselle tehtävän rakastaa. Kirjoittaja ei jää surkuttelemaan rakastamisen vaikeutta, vaan tarjoaa oppaaksi Kristuksen tien. Rakkaus on käsittämätön sana / ilmiö / voima / kokonaisuus. Mitä se on? Ei kirjoittajakaan lähde sitä pilkkomaan, mutta vahvasti rakkaus – ihmisen tehtävänä, Jumalan rakkautena ja toisaalta armollisuutena – läpäisee koko kirjan.

Yhtä käsittämätön sana / ilmiö / voima / kokonaisuus on usko. Mitä se on? Ylimys antaa suunnan: ”Liike on ylhäältä alaspäin. Jumala antaa ajallaan myös uskon.” Usko, toivo ja rakkaus kuvaavat Jumalaa, jonka tavoittamiseen inhimilliset sanat eivät riitä. Näiden asioiden tutkiminen ja pohtiminen ei kuitenkaan merkitse ”älyllistä itsemurhaa” tai heittäytymistä järjettömyyteen. Kirjoittaja napsauttaakin kakun ylösalaisin. ”Mikä Jumala se sellainen olisi, jonka ihminen loppuun asti selvittäisi. Käsittämättömintä Jumalassa on, että Hän tahtoo tavoittaa ihmisen ja on tavattavissa ja puhuteltavissa.”

Kirkollisissa kirjoissa ”vaikeat” asiat peitetään ja kiusallinen epävarmuus verhoetaan mystisyyteen tai hartaaseen raamatunlauseeseen. Ylimys ei kaihdakaan puhua kuolemasta, tuonelasta, viimeisestä tuomiosta tai

taivaasta. Hänen kanssaan saa pohtia salatujakin asioita konkreettisella tavalla.

Kansan kirkko

Ylimys ei heittele poterostaan kirkkoa kivillä. Hän kritisoi sitä terävästi, mutta kirkon jäsenenä, kirkossa. Pikemminkin hän haastaa ihmiset, niin korkeassa asemassa olevat virkamiehet ja -naiset, kuin tavallisetkin hengittäjät yhteiseen vaivaan ja vastuuseen. Me olemme kirkko. Kirjoittajan mielestä kirkon tehtävä tässä maailmassa on profeetan tehtävä, siksi hän on valmis etäännyttämään kirkon ja valtion välisiä suhteita. ”Etäisempänä kirkko saisi takaisin jotain menettämäänsä”.

Näissä ajatuksissa on kuultavissa intialaisten dalit-teologien ajatus kirkon ja ihmisten suhteesta. He haluavat muuttaa ikuisen suunnan, ylhäältä alaspäin, koska on kohtalokasta olettaa, että kirkon päättäjät ja työntekijät olisivat aina tietäjiä, puhujia, tekijöitä ja kansa vastaanottaja. Kirkossa voitaisiin vihdoinkin kuunnella, mitä ajattelevat, millaista arkea elävät ne, joiden arvo on mitattu niin olemattomiin, että heidät on niputettu kastiin syrjäytyneet.

Yksi kokonaisuus

Pyhän vuoden pyhät pitää otteessaan. Iki-aikaiset tapahtumat on sidottu arjen esimerkein tähän päivään. Tutulta tuntuvat niin joulukiireet kuin ympäristötuhon uhkakuvatkin. Teologiset ja filosofiset pohdinnat ovat yhdessä ja erikseen kiehtovia.

Kirjoittaja ei asetu lukijan yläpuolelle, ei saarnaa, vaikka sanookin suoraan. Loogisuus armahtaa monimutkaisesta käsitteellisestä suosta. Ylimys ei pyri räjäyttämään kirkon hierarkisoitunutta ja byrokratian haalistuttamaa rakennelmaa. Hän kohdistaa sanansa suoraan ihmiselle. Nöyrästi ollaan myös sen edessä, että kysymyksiin ei saa vastausta. Mutta kirjan viestin turvin on helpompi jäädä kyselemään.

Johanna Keltto